

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 27 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił wniosek (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu obciążającą nieruchomość położoną w Ł. przy ul. (...), oznaczoną jako działki ewidencyjne o numerach (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), oraz orzekł o kosztach postępowania.

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł wnioskodawca, wnosząc o jego zmianę poprzez stwierdzenie, że wnioskodawca nabył służebność gruntową o treści służebności przesyłu w drodze zasiedzenia na nieruchomości uczestników; a także zasądzenie solidarnie od uczestników na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

- naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez uznanie przez Sąd I instancji, że Wnioskodawca obowiązany był do wykazania, że on lub jego poprzednik prawny, względnie Skarb Państwa, jako podmiot jednolity prawa własności do dni; 1 października 1990 r. byli właścicielami jakiegokolwiek nieruchomości, którą można by uznać za nieruchomość władnącą w stosunku do nieruchomości opisanej we wniosku, co miało bezpośredni wpływ na oddalenie wniosku wnioskodawcy, podczas gdy okoliczność ta pozostaje bez związku z niniejszym postępowaniem;
- naruszenie art. 386 § 6 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd I instancji oceny prawnej w zakresie wykładni art. 285 k.c. zawartej w postanowieniu Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 lipca 2014 r. sygn. akt III CZ 1139/14, zgodnie z którą dopuszczalne jest nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu, które to nabycie następuje nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej, ale na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego w znaczeniu podmiotowym;
- naruszenie art. 234 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. i art. 233 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie związania Sądu I instancji prawnym domniemaniem dobrej wiary po stronie wnioskodawcy i uznaniu, że w sprawie doszło do obalenia domniemania dobrej wiary po stronie Wnioskodawcy, podczas gdy w toku całego postępowania Uczestnicy nie obalili tego domniemania w drodze dowodu przeciwnego;
- naruszenie art. 7 k.c. przez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu przez Sąd I instancji, że w niniejszej sprawie zostało wzruszone prawne domniemanie istnienia dobrej wiary, na skutek czego Sąd I instancji niezasadnie przyjął, że wnioskodawca nie był posiadaczem służebności w dobrej wierze;
- naruszenie art. 292 k.c. w zw. z art. 285 § 1 i 2 k.c. rozumianego w ten sposób, że nabycie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu następuje na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego, a nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej, poprzez jego niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że w niniejszej sprawie wymagane jest oznaczenie nieruchomości władnącej;
- naruszenie art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki do stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu;
- naruszenie art. 520 § 1 i 2 k.p.c. poprzez niezasadne obciążenie wnioskodawcy kosztami postępowania.

Podczas rozprawy apelacyjnej w dniu 28 października 2015 roku uczestnicy postępowania P. M. i E. F. wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna o tyle, że skutkuje uchYLENIEM zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozstrzygnięcia.

Podzielić należy przede wszystkim zarzuty apelacji, w oparciu o które skarżący kwestionuje konieczność wykazania istnienia nieruchomości władnącej dla zasiedzenia służebności przesyłu. Sąd Rejonowy oddalając wniosek w niniejszej sprawie stanął bowiem na stanowisku, że zasiedzenie służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z urządzeń przesyłowych na cudzym gruncie jest możliwe tylko wówczas, gdy udowodni się istnienie konkretnej nieruchomości władnącej.

Sąd Okręgowy w obecnym składzie nie podziela tego poglądu. Dostrzec wszakże trzeba, iż w skład przedsiębiorstwa przesyłowego wchodzi nieruchomości, oraz stanowiące jego własność, urządzenia przesyłowe naziemne lub podziemne, w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa. W wypadku przedsiębiorstwa energetycznego linie energetyczne stanowią składnik przedsiębiorstwa, słupy i linie stanowią bowiem element sieci pozostający z nią w związku funkcjonalnym, niezależnie od tego, czy są posadowione na nieruchomości obciążonej. Zasadnicze znaczenie należy przyznać więc temu trwałemu funkcjonalnemu związkowi sieci przesyłowej ze składnikami przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym oraz celowi ustanowienia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, którym jest zwiększenie użyteczności nie konkretnie oznaczonej nieruchomości a zwiększenie użyteczności przedsiębiorstwa. W tym wypadku chodzi o ułatwienie przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej, które odbywa się za pomocą linii napowietrznych połączonych ze stacjami elektroenergetycznymi. Uregulowana w art. 305¹ k.c. instytucja służebności przesyłu w przeciwieństwie do służebności gruntowej, nie została powiązana z nieruchomością władnącą. Ma ona na celu umożliwienie przedsiębiorcy właściwego korzystania z urządzeń, których jest właścicielem, a zatem, które wchodzi w skład jego przedsiębiorstwa (art. 55¹). Ustanowienie służebności przesyłu następuje na rzecz przedsiębiorcy, a jej nabycie w drodze zasiedzenia następuje przez przedsiębiorcę, a nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej lub przez takiego właściciela. Przy instytucji przesyłu kategoria "nieruchomości władnącej" w ogóle nie występuje. Oznaczenie takiej nieruchomości jest więc dla ustanowienia lub nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu niepotrzebne. Nie ma jednakże dostatecznych podstaw do różnicowania przesłanek ustanowienia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Ustanowiona na rzecz przedsiębiorstwa (w znaczeniu przedmiotowym) służebność gruntowa lub nabyta przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia taka służebność, jako prawo korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa (art. 285 k.c.), odpowiada funkcji i treści nowo kreowanej służebności przesyłu. Tak jak dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy lub nabycia przez przedsiębiorcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, tak i dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorstwa lub nabycia przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, także bezprzedmiotowe jest oznaczenie "nieruchomości władnącej". Z tych względów, w stanie prawnym obowiązującym przed dniem wejścia w życie art. 305¹ k.c. tj. 3 sierpnia 2008 roku, na podstawie art. 285 i 292 k.c. stosowanych przez analogię, możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego bez potrzeby wskazania i wykazania przez wnioskodawcę danych identyfikujących nieruchomość władnącą. Prawdliwość powyższego stanowiska potwierdził również Sąd Najwyższy w licznych swoich wypowiedziach, m.in. w postanowieniu z dnia 18 września 2014 roku w sprawie o sygn. akt V CSK 553/13 (publ. www.sn.pl).

Odmienne poglądy Sądu Rejonowego leżące u podstaw zaskarżonego rozstrzygnięcia nie pozwalają na zbadanie materialnej podstawy żądania wniosku o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości uczestników. Przesądza to o nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd I instancji i w konsekwencji skutkuje uchYLENIEM zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji merytorycznie odniesie się do żądania wniosku w myśl zawartych przez Sąd Okręgowy wskazań, przeprowadzi postępowanie dowodowe w tym kierunku oraz dokona oceny prawnej

przesłanek zasiedzenia. Okoliczności te nie były w ogóle przedmiotem rozważań Sądu na skutek przyjęcia błędnego poglądu o istnieniu wymogu określenia nieruchomości władnącej unieczestwiającego zgłoszone żądanie zasiedzenia.

Z tych względów, na podstawie art. 386 § 4 w związku z art. 108 ust. 2 k.p.c. oraz art. 108 ust. 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.